

SELMECZ.

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági és tanügyi hetilap.

Hontmegyei közlöny.

Megjelen minden kedden.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, a hirdetések és előfizetések pedig Dimák J. E. kereskedésébe küldendők.

Hirdetések felvételnek Budapesten, Bécsben és Prágában Haasenstein és Voglérnél.

Előfizetési feltételek:

Helyben hához hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 5 ft. — kr.
Félévre . . . 2 ft. 50 kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 25 kr.
Egyen példány ára 10 kr.

Szerkesztői iroda: Planck-féle ház.

Háromhatszós kis sor 10 kr.

Bélyegdíj minden ígatásért 30 kr.

A t. előfizetőkhöz!

Kérem a „Selmecz“ t. előfizetőit, szíveskedjenek a második negyed végén előfizetéseiket megújítani.

Szolgáljon e felhívás egyuttal válaszul azoknak, kik azt hitték, hogy a „Selmecz“ június végén megszűnik.

Egyszersmind kérem azon t. olvasókat, kik előfizetéseiket az első s második negyedévre be nem küldték, ezeknek beküldésére, annyival inkább, mivel a nyomdai költségek sokkal fölülmulják a bevételt.

Az előfizetések Dimák J. E. úr kereskedésébe küldendők.

A szerkesztő.

Polgármesteri jelentés.

Selmecz s Bélabánya városok törvényhatósági bizottsága f. évi június 19-én tartott rendes havi gyűlésen azon határozatot hozta, hogy a városi polgármester úr által ez ülésben előterjesztett évi jelentés minél szélesebb körben hozassék a közönség tudomására, esetleg pedig a „Selmecz“ utján tétessék közzé. — Ezen határozat kivételére közreműködni annyival is inkább készetve érzem magam, mivel a tárgy sajátlagos természeténél fogva, a jelentés ismertetése ezen városok t. cz. közönsége előtt nagy érdeklél bír.

Mintthogy pedig említett hivatalos jelentés oly pontos s élethű rajza e városok 1875. évi közhatalósági történetének, hogy annak minden tétele közérdekű, azt egész terjedelmében teszem közzé.

Ocsvoszky Vilmos Selmecz s Bélabánya sz. k. városok polgármesterének 1875. évre szóló évi jelentése:

Méltóságos Főispán úr!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Az előző években követett gyakorlathoz s a törvény ez iránti utasításához képest kedves tisztemül tekintvén a lefolyt 1875-ik évben törvényhatósági életünk terén tapasztalt nevezetesebb közigazgatási eseményeket e városok gazdasági, pénzügyi, ipar s kereskedelmi, népnevelési s közegészségügyi, valamint egyéb társadalmi viszonyait s állapotait a tekintetes törvényhatósági bizottságnak tudomására hozni — előrebocsátom, hogy jelentékenyebb befolyást gyakorolnak.

Ezen szempontból, mint a városi törvényhatóság legközelebb érdekét érintő törvényjavaslat mindenek előtt az említendő fel, melyet Ó Nagyméltósága a belügyek vezetésével megbízott mi-

nisterelnök ur a közigazgatás tárgyában „a közigazgatási bizottság“ czíme alatt terjesztett a képviselőházhoz.

Ezen törvényjavaslat szövege általán ismeretes levén, annak bővebb ismertetésére nem bocsájtkozom s e helyütt csupán annak indokait, szellemét, s hatásait emelve ki, az e körül tett törvényhatósági intézkedéseinket s ezek célzatait szándékozom előadni.

Tagadhatatlan, hogy közigazgatásunk gyakran jogos panaszokra okot szolgáltató hiányainál fogva reformokat igényel, — szerény nézetem szerint azonban mindenek előtt szükséges, hogy a reformok mindig a meglévő tényezők, helyi viszonyok s szokások tekintetbe vételével és ezek keretén belül létesítsenek; miután pedig ezen reformok alkotása az említett javaslattal a megyei és a városi köztörvényhatóságok eddigi szervezete közt fennforgó különbség tekintetbevétele nélkül czéloztatik, azon meggyőződésre kell jutnunk, hogy az ezen javaslat alapjául felvett politikai okok egyáltalán nem a városi, hanem a megyei törvényhatóságok viszonyaiából merítették, s hogy e javaslat készítésénél csakis a megyei viszonyok voltak mervadók — mi-ért is az iránti aggodalmaink, hogy ezen törv. j. törvényre való emelése a városok önkormányzati jogát s hatáskörét megszorítandja, igazoltak levén, e törvényhatósági bizottság mellőzhetlen kötelességének ismerte az észlelt főbb hátrányok megelőzése végett, kérelmi feliratban a képviselőházhoz az iránt fordulni, hogy ezen reformok a városokra ki ne terjesztessenek.

Eltekintve ezen az önkormányzat s helyes közigazgatás általános szempontjaiból merített érvektől, ezen javaslat minket, miután városunk egyuttal nem is székhelye a megyének, anyagi tekintetben is igen érzékenyen sujtandó, mivel annak 83. §. szerint a városi közigazgatási bizottságnak Ipóltságon kellend majd tartania üléseit, s ezen körülmény a kiadásokat tetemesen emelendi.

Az 1875. évben szentesített törvények közül a tek. törvényhatóság figyelmét a következőkre bátorítkodom kikérni:

a) az 1875. évi III. t. cz.-re „a nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről.

E törvényczikk alapján városi szabályrendelet alkotottat, mely szerint idegen kórházakban ápolts s itteni illetőségű egyének után felmerült táp és gyógydíjak fedezetére a bíróságokból befolyó összeg fordítandó, vagyis ugyanezen célra ezen bíróságokból betegápolási alap alkotandó.

Az eddigi tapasztalat szerint azonban ugy látszik, hogy ezen alap nem lesz elegendő az összes költségek fedezésére, mivel a lefolyt 1875. év II. felében idegen kórházakban ápolts s magukat selmecei illetőségűeknek vallott betegek száma 114 levén, az ezek után felmerült táp s gyógyköltségek fizetése által az egész alap fölemésztenék.

Legterhebb a hivatkozott törvény 13-ik §. azon intézkedése, mely szerint a kórházi költséget a törvényhatóság három hó alatt köteles megküldeni az illető kórháznak, akár befejeztetett legyen az ápolts illetősége iránt megindított tárgyalás, akár nem.

S ezen utóbbi szempontból különösen azért terhes ezen törvény e városra, mivel az illetőségi tárgyalások sokszor egy egész évet vesznek igénybe. Így például az 1875. év II. feléről fenn-ebb kimutatott 114 egyénből 54 ismeretlen Selmeczen, s ezeknek illetőségét idegen hatóságokkal kell megállapítani; — de ez eljárás mellett is megfizetendők az ápolási költségek, melyek csak azon esetben térítetnek vissza, ha kiderül, hogy illető egyén nem itteni illetőségű.

Továbbá nagy akadályul szolgál, hogy a bejelentett betegek legnagyobb része Budapesten a Rókus kórházban gyógykezeltek,

és ha Budapest főváros tanácsa felszólítatik, hogy a gyógyköltéséget közvetlenül az ápolttól, vagy munkaadójától hajtsa be, többnyire azon válasz érkezik, hogy az illető Budapesten nem található.

És s egyéb hasonló nehéz körülmény ismételve feljelenített a nagyméltóságú m. k. belügyminisiteriumnak, de az állapot eddig nem változott, és Budapestről még egy fillér sem érkezett a beszedendő gyógydíjakból.

Reményleni lehet azonban, hogy az illetőség tárgyában hozandó törvény által ezen bajokon némileg segítve leend.

(Folytatása köv.)

Az olajéd (glycerin.)

Közl: Krajsík Soma.

(Vége.)

Hogy a bor savanyú ízét eltakarhassák, azt glycerinnel keverik, s e célra jelenleg nagy mennyiségben fogyasztatik. Így pl. maga Németország 1869. évben 20.000 mázsát használt fel ily célra.

A burnót is felette fontos segédeszközt nyert a glycerinben. Hogy a burnót folytonosan kissé nedves állapotában tartassák meg, nedvesítsük meg kissé glycerinnel. Hogy az enyv törekenységet veszítse, szintén glycerint kevernek bele.

Papiros készítésénél szintén alkalmazást nyer a glycerin. 100 Kgr. súlyú papirkásába mintegy 5 kgr. glycerin tétetik. Ez által a papiros hajlékonyabbá lesz. A papiros szőnyegek szintén glycerint tartalmaznak, hogy túlságosan ki ne száradjanak s ne repedezzenek. Hasonlóképp a csokoládéba is tétetik, hogy édesse váljék s meg ne keményedjék. Használtatik továbbá a mesterséges pezsgőborok készítésénél is.

A glycerin, ezen teljesen ártalmatlan anyag, mely kitűnő tulajdonságainál fogva számos szolgálatot tesz az embernek, ha csekély átváltozásnak alávetetik, erős méreggá és szerfelett veszélyes anyaggá válik. Midőn a glycerinre hideg tömény légeny-sav hat, nitroglycerin keletkezik, mely világossárga színű, olajképp, édes ízű és fűszeres illatú. Ezen anyag átésre, zárt helyiségben 180°-ig való hevítésre heves durranás alatt bomlik el. Sőt ha e folyadék hullámai az edény falaihoz erősebben ütődnek már is szétrobban. Annál veszélyesebb ezen anyag, hogy már a fagyponcton felül (+6° C.) megfagy. A megfagyott nitroglycerin jégdarabkái, melyek a még jéggé nem vált folyadékokban uszkálnak, az edény oldalaihoz ütődve vajni könnyen szétrobbannak. Az állati test belsejét mint erős mérég megtámadja, ha-

tása a strychnin hatásához hasonló. A gyógyászatban borszesz-szel vegyítve (100 s. rész borszesz és 1 s. rész nitroglycerin) strychnin helyett gyógyszerül használják.

Nobel nevű svéd iparos több sikertelen kísérlet után bizonyos testekkel keverve végre úgy alakította át a nitroglycerint, hogy azt veszély nélkül használni lehet a nélkül, hogy annak ezen átalakítás által ereje csökkent volna. Nitroglycerin kovárral keverve az ismert dynamitot (repszatóport) adja. Ebből készülnék a dynamitöltések.

Mintán dynamit a bányászathoz valamint a kőbányákban is kivált a sziklák repesztésénél s másutt több oldalú alkalmazást nyer a glycerin felhasználása a nitroglycerin előállításá czéljából igen jelentékeny s ez irányban is láthatjuk annak fontosságát.

Ha a glycerin használata csupán egészségügyi szempontból volna ajánlatos, már azért is kiváló figyelmet és terjesztést érdemelne. Ki tapasztalásból ismeri, annak háztartásában bizonynyal szívesen látott vendég a glycerin, melytől megválna nehézsére esnék.

Levelezés.

Annak, a ki szintén foltos bányakabátot visel!

x—y-nak nem volt szándéka válaszolni, miután egyáltalában nincsen kedve személyeskedésekkel verszólni, annál kevésbé pedig az ált. társaságot és az így nevezett „társas kört“ sértegetni.

Nagyon különönsnek találok a foltos bányakabátos úrnak megszólalását és epés kifakadásait s nem is hiszem, hogy azok a „társaskör“ helyesléseivel találkoztak volna, mert eltekintve attól, hogy a tárczairónak általában igen sok szabadsága van s tárczacikk ellenében polemát kezdeni már magában is nevetéses: a cikk maga oly elferdített logikával van írva, hogy nem tartom dicsőségnek sértő kifakadásokkal telt elmeszüleményét görögös újtárol a rendes kerékvágásba visszahozni. Én tehát a foltos bányakabátos úr kedvéért nem válaszlok, hanem igenis azok kedvéért, kik talán csakugyan felteszik x—y-ról azon rossz szándékot, mit fennevezett úr rá akar tukmálni, s ezen indok, valamint t. szerkesztő úrnak felszólítása vizs arra, hogy a foltos bányakabátos úrnak egy kis paprikás iránylyal szolgáljak, melyre az iránytannak a „czáfolat“ című részében bőven megtalálja a szabályokat és egyszersmind a szíves iránytani leczkéért viszon-zásul egy kis logikára tanítsam.

Először is figyelmeltetem F. Gy. urat arra, hogy amit egyesek tesznek, arról nem felelős az egész társulat és hogy még a legjobb és legnemesebb célú társulatban is akad kivetni való s

Tárcza.

Budapest, június havában.

Igen tisztelt szerkesztő úr! Ha én becses lapja olvasó közönsége élé a szklenői fürdő részletes leírásával merészelnék lépni, bizonyára Ön volna az, ki legkevésbébbé köszönné meg ezen szívesemet; mert midőn vidékünk közismeretű tárgyról írnek: compromittálnám lapját, mely jelen soraimat a nyilvánosságra méltatja, compromittálnám annak rendeltetését: újságot hirdetni Hont és Bars vármegyékben s azontúl, a merre csak keletje van a magyar szónak.

S mégis Szkleno hévziveiről szándéksom írni, ezuttal azonban csak néhány rövid töredéket annak fejlődéséről.

A tavalyi évad alatt újból egyvel szaporodott azon épületek száma, melyekben a természet által oly bőven nyújtott gyógyforrások értéknek megfelelő gondos és czélserű alkalmazást nyernek.

A közönségesen „izzasztónak“ (parenycia) nevezett fürdőről szólok, mely a mint néhány nap előtt alkalman volt meggyőződni, ezen évadon már a fürdő közönség rendelkezésére bocsátatik. Azt hiszem, hogy az említett, kissé drasztikus elnevezés helyett találobb volna a „természetes ásvány-gőzfürdő“ nevével látni el, azt bizonyára méltóbban viselné, mint budapesti így nevezett intézetünk, hol a természet szolgáltatja ugyan az ásványos vizet, de annak felhasználása a gőzfürdőben legkevésbé sem előnyösebb, mintha a gőz más, akár a Duna vizéből készült volna; a szklenői parenycia ellenben magában egyesíti mindazon kelteket, melyeknél fogva az említett epithetonokkal ruházható fel: ásványos forrása Magyarország meszes hévzivei között az első helyet foglalja el: a helyiségről — barlang alakjában — és a gőzről maga a természet gondoskodik, s mivel emberi kéz járult a természet művének kiegészítéséhez, az csak a közillelem és kényelem feltételezte kívánalmának akar eleget tenni s e tekintetben teljesen ki is lehetünk elégtve. Alig hiszem, hogy az idő megcáfolandja azon véleményemet, melytől itt kokczázatok, hogy épen ezen gőzfürdő van hivatra Szklenónak jó hírnevét még tetemesen emelni s a fürdővendégek folyton szaporodó száma által közismerést nyújtani mindazon fíradatlan főrekvésnek, azon eredménytelen, kitarótt balzalomnak, melyet a szklenői fürdő szépítése, emelése körül kifejtve látunk, mely máris szemmel látható jeleit adja fürdőhelyének egy — fájdalom — fölötté ritka tulajdonságának . . . a haladásnak.

Apróság haladás! Ön bizonyára ismeri Szklenót minden részleteiben. Gondolom tehát, hogy némileg meglepetve fog arról értesülni, hogy aránylag mily rövid idő alatt vergődött fel Barsmege ezen gyönygye mai virágzó állapotára, — meg lesz lepetve, mint voltam én, mikor az „Ost-Deutsche Post“ 1853. 214 számából arról értesültem, hogy akkoriban még a forrásokat előbb közös medencébe terelték s csak onnan osztották szét a fürdőkre, — hogy a ki kényelmet óhajtott, önmagának kellett azt megszereznie, magával hozván minden szükséges házi butort, még azt is, mint a franczia „pot“-nak nevez, habár nem főz benne. Önkénytelenül is eszembe jut ez alkalommal, hogy be kár azokat a „régí idők et“, mint „jókát“ egekig magasztalni.

Denique haladunk — habár lassan — fürdő dolgában is; Szklenó pedig ékesen szóló bizonyíték azok nézetének helyessége mellett, a kik honi fürdőink nagy részének hiányát, baladásuknak akadályát abban látják, hogy kincstári vagy uradalmi birtokok, és azoknak magánosok kezébe jutását véleményezik fölvirágzásuk alapföltételének.

R—gyi.

A kávé.

Valamint az összes emberiséget nemcsak az általános világtörténelem érdekli; hanem az egyes népek, sőt az egyes nevezetes személyeknek szerepei s életiraja is, ha t. i. a társadalmi, vagy bármely akár politikai, akár tudományos téren figyelemre méltó állást foglaltak el: — úgy talán nem lesz teljesen érdekel nélkül, ha a terjedelmes növényország tágas mezejéről is egyes növényeknek — figyelmünket megérdemlő nevezetes egyedeknek — különösen történeti s helyrajzi leírását adjuk.

Hányan vannak, kikre néha-néha szőnyegen ránevezedik az élet unalma; a perzek megnyúlnak s tapadások lesznek, s mind őrustembet szabadulnának tőlök, a nálunk macacsaból ragadnak hozzájuk. Lassan, vég nélkül húzódik előttük az idő, mind ilesz keret, melybe vidátsukra a legegyszerűbb életképet sem bírják beleilleszteni, s ez üresség mint a legnyomozottabb teher nevezedik rájuk . . .

Az ég egyhangúvá, szürkévé válik, a tarka világ színehagyottá; — a virányokat a köznapiaság pora lepi el; a messze láthatáron egyetlen tárgy sem mutatkozik, mely figyelmüket lekötethé, mely csakak futlogas érdeket is költethet bennök. — — — Egy nap olyan, mint a másik, hiszen a fü szaszasztott nása apjának. Sőt vonásai még untatóbb, mert többet izben találkoznak velök — — — mindmapp ugyanazon kötelességek, mindmapp a teendők ugyanazon sora, ugyanazon pihenők és állomások, folytonosan ugyanazon arcok ott, az

következőleg nem is lehet az „általános társaság és társaskörének“ köpenyébe bújni akkor, midőn annak néhány tagja nem éppen tisztességesen viselte magát! Nem teszem fel F. Gy. úrról, hogy szintén azok közt volt, kik a majálison a megrovásnak kitétek magukat, sőt szeretem hinni, hogy tisztelve a közönséget és meggondolva azt, hogy azon ruha, mely a mindennapi munkára és a sörházba jó, még nem való ám tisztas társaságba, szintén illő öltözetet vett fel a többi számos társasköri tagokhoz hasonlóan, kik ott jelen voltak.

Azt mondja azonkívül, hogy tapintatlanságomat árulom el az „ált. társaság és társaskörének“ durva megsértése által! Hja, édes barátom, ami a durvaságot illeti, azt csak büngészsze ki a maga cikkéből, x—y-ban egy durva szót sem talál, s ha a kritika kissé éles is benne, annak csak az az oka, hogy „pokroczot nem lehet bársonykefével tisztogatni.“ Tapintatlanság pedig az, ha valaki külső viselete és megjelenése által botránnyt okoz, ha valaki ennek előidézésére törekszik, s végül: ha valaki — ahelyett, hogy ilyenkor nagybölcsen hallgatna, — még felmelegíti a dolgot! Hogy a ruhát kigúnyoltam, az nagyon természetes, mert ők éppen avval akartak feltűnést és botránnyt készíteni, s így éppen azt kellett megtámadnom! — Különben ami a bányakabátot illeti, arról alább szólok, a zöld sapkára nézve azonban csak azt jegyzem meg, hogy próbáljon F. Gy. úr abban más városban végig menni az utcán, biztosítatom arról, hogy szintén gúnyának lesz kitéve! Ugy látszik, az a zöld sapka F. Gy. úrnak nemcsak a fejét, hanem az eszét is nagyon megfekszi, mert különben egy kissé jobb logikával annak kigúnyolásában nem látta volna a társulatot megsértve.

Nagyon szomorúan áll akkor a társulat, ha a ruha teszi lényegét! Ami pedig annak viselését illeti, arra azt mondom, hogy az határozottan nem éti és hazafelleges, és az még Németországban is a gúny tárgya. Ha a némettől a munkakedvet, szorgalmat, iparkodást és tudományt nem akarják egyuttal átültetni, akkor felszégeit is hagyják meg neki! Boldoguljon és nevetesse ki magát velők! Ami pedig derék és tudós tanárait illeti, azokat jobb lett volna kihagyni, mert először kérdés, vajlon viselked-e zöld sapkát, másodsor pedig (logika, jöjjön el a te országod!) azt hiszem, tudományukat nem is annak, hanem a fejnek köszönhetik, mely alatta van s azon társulatok melyek azt kirívó jelképekül használják, épen nem bírnak oly célokkal és elvekkel, melyek a tudományos kiképzetést előmozdítanak, sőt ellenkezőleg szavával elszámálhatók azok, kik nagyon is engedve a „szabályos“ esábnak, elhanyagolták magukat! Így tehát nem is lehet velők büszkélkedni, s azt hiszem ők sem büszkélkednek vele!

utczán, a hivatalban, a mai események csak izetlen másolatai a tegnapoknak s kopott előképei a holnapoknak: — s életük zajában legkisebb nyoma sincs a zengzetesnek, a mi felderíthető; de még a kirívó hangoknak sem, melyek felriaszthatnák őket: — Egyhangú döngéselés körülöttök minden, mint a méhkas szomszédságában, mely egy időre kellemsen hangzik ugyan, de csakhamar elzibabasz, elhalt.

Ily színben, vagy jobban mondta színtelenségben tünik fel előttök az élet, sőt az egész világ, ha meglepik őket a fűlétságot pillanatát, és ekkor is még percéről percze kecsesgetik magokat — habár csak lopva is — hogy fog történni valami nagyserű, sőt hogy kell történni valami rendkívülinek, a mi képes lesz őket dermedtségükből felrázni. — Ily riászó eseményt várva egy cigarettét vagy csibuk gonyolgy fűstfellegei közt legelteti szemét az előtte zamatosan gözölgy, de oly mindennapi italon, mely szintoly setét és keserű, mint a hangulat, mely erőt vett lelkén.

Ha most az előtte még mindig párolgy fekete kávét közelebből szemügyre veszi s elhajta az álmot szeméből, a zibabdságot lelkéből s átlipantja ama viszontagságokat, melyek ez annyira nevezetes, de már most mindennapijává vált italt így óriási elterjedésig kísérték, akkor tapasztalni fogja, hogy a kávé csésze szük keretében is egy nagy világ körül eléjök s hogy azt nagyrészt ismerve s átgondolva, a még eddig keserű, de egy darab czukor által édesessé tett kávé annál nagyobb gyönyörrel élvezendi s így a darab czukor, mely a kávét édesessé tevő, hangulatának keserűségét is enyhíteni fogja részben.

Kevés azon nevezetes növények száma melyeknek az ember életében oly, majdnem nélkülözhetlen s általános szerep jutott volna, mint a kávénak.

Czészertől lesz tehát, ha már most a feutebbiek rövid, előrebocsátása után a kávéfa részletes leírásába fogunk.

A kávéfa (coffea arabica) a kétszük növények össetett szirmú 6 r. buzérfélék 2-ik alrendébe, a kínafélék családjába tartozó forró földönvővény. Arabiában és Jáva szigetén a fa magassága 15—20', közel 3 öl, Nyugatindianában azonban már nem oly magas, mert a bemulok megmetszik azon czéltől, hogy koronáját és ágait jobban szétterjesztve több s könnyebben hozzáférhető gyümölcsöket hozzon. Azai elenések, nemkülönb levelei is, melyek némileg a borostyán leveleizhez hasonlók s valamint ezek, úgy a kávéfa levelei is folyton zöldek. Igen jó illatú fehér virágai, rövid nyelűen a levelek bómájában csoportosan ülnek. — Midőn a kávéfa virágzik, olyan, mintha hóval volna beborítva s oly kellemes benyomást tesz a szemelőre, mely felülmulja az élvezetet, s mit gyümölcsétünk nyujtanak virágzásuk alkalmával.

Ami elhomályosodott szemémet illeti, tudja meg F. Gy. uram, hogy azok nagyon is jól láttak „Burschenpfeife-t“ és karvastagságú vándorbotokat, melyektől megriadva nem mertem közelebb lépni. hogy meggyőződést szerezzek magamnak, vajlon valóban akad polgárok-e azok?!

F. Gy. uram cikkének 3. és 4-ik pontját bátran kihagyhatta volna saját javára, miután ott már igen nagyokat mond. Azt mondja t. i. hogy ama akad. polgároknak nem is volt számdekuk a majálison díszére válni és nem is voltak ott mint vendégek. Hiszen éppen ez a baj, ezért voltak megrovva, miután köztudomású dolog volt, hogy nem is voltak meghíva és épen ezt megtorlandókjelentek meg úgy, ahogy megjelentek! Az igaz, hogy Kis-Iblye az akad. hallgatóság rendelkezésére áll, de azt már csak mégis elismeri, hogy a tánczerem ára a megvetett adózó filiszterek filléréből került ki, és hogy mint félig meddig házi urak vendégeiket tisztességesebben fogadhatták volna.

Az „efféle cikkírő“ sértésére csak azt mondom, hogy az afféle emberekkel szemben nagyon jó ám az efféle cikkírő s az iránylatni leczkét is szépen megköszönöm, miután minden büszkélkedés nélkül elihletem magamról, hogy nemcsak, mint jó magyar hazafi tudom, hanem, kivált a képleteket tudom is alkalmazni; különben azok nem is voltak képletek, hanem ha sonlatok s hogy találok, mutatja az, hogy megértette s nem restelt miattuk síkra szállani.

Befejezésül pedig meg a foltos bányakabátra álljon itt egy pár észrevétel.

Azt kijelentem, hogy én is tisztelem, kalapot is emelek előtte, de csak azon foltos és rongyos bányakabát előtt, mely a munkában rongyosodott meg s melyen a verejtek foltjai látszanak! Igen, tisztelem, mint a munkás zubbonyát, a melyben a szegény egy pár száz ölyvire a föld alatt ezer veszély közt keresi nyomorult kenyerét! De azt már csak nem követelheti, hogy azt a bányakabátot is tiszteljem, melyen csak sűrűfoltok látszanak?!

Különben, ha már annyira szereti, adok oly utasítást, mely szerint továbbra is megtarthatja s ez az: kövesse azon elveket, szokásokat és életmódot melyért harczol akkor is, ha a tett terére lép és biztosíthatom, hogy a magyarok istene nem fogja felsegíteni tisztességes kabátra. x—y.

Selmecz június 21-én 1876.

A „Selmecz“ 25-ik számában Staudner Jenő az akad. „Magyar társaság“ elnöke által egy czik közöltetett, melynek czéljá-

A virágzás elmúltával a virágok helyeit kezdetben vörös, később violaszínűvé változó cseresznye nagyságú s czukor tartalmú boggyók foglalják el, melyek mindegyike 2 ismert idomú kávé magot zárt. A kávéfa már második évében is gyümölcsöz, de a valódi terméskor 4. és 5-ik évben áll be. — Tenyésztesítésre meleg éghajlat kívántatik, növekedésére pedig elkerülhetetlenül szükséges, hogy a levegő közép hőmérsék 16—17 R. foknál csekélyebb ne legyen s a hőmérő 10 R. foknál alább ne sülyedjen. Mindazáltal az igen nagy meleget sem kedveli s azért oly vidékeken, hol nagy s folytonos a hőség, csakis más nagyobb fák árnyékában tenyészik. E mellett igen bő esőzések vagy mesterséges öntözés által előidézett vízzel való ellátást követel. — Ezen fennemlített hőmérsékét és vízmennyiséget megkivánó természetéből magyarázható azon körülmény, hogy a kávéfa csak is a tériők között, tehát majdnem kizárólag a forró földön, vagy legfeljebb a 30 sz. fokig tenyészethetik, s hogy ezen helyeken is nem annyira a parti siki tartományokban, mint inkább a hegyeken tenyészik legjobban.

Az arab félsziget északi részén a talaj többnyire homokos s így igen forró, száraz s majdnem eső nélküli éghajlalt bír. Ugyanez áll a kissé délfele, a vörös tengerhez nyuló partvidékekről is. A tengerparttól azonban távolabb, mindinkább jobban emelkedik a föld, míg végre kies hegyvidékké válik, melynek éghajlata már sokkal szelidebb és esőben is bővelkedvén dús növényzettel bír. Ezen tartományt, t. i. Jement vagy más néven „boldog arabiat“ tartották kők ideig a kávé ősi hazájának.

Az újabb időben tett felfedezésekből azonban kiderült, hogy a kávéfa Abyssiniában (afrikai Schweia) nemcsak művelés alatt levő fa, de az Abyssiniától délnek fekvő Enarea és Cofta tartományokban az erdőben vad állapotban is előfordul. — S így a legnagyobb valószínűséggel állíthatjuk, hogy Ázsiában csak is művelés által terjedt el s valódi ősi hazáját Afrika tekinthető.

Számos fölfedezés és találmány keletkezési története mint sokszor tapasztaljuk, homályba van burkolva, s vajmi gyakran foglalkál el a valódi tények helyét messé elbeszélések és regék.

Ezek sorába tartozik — úgy hiszem — azon elbeszélés is, mely a kávé legelső megismerését s alkalmaztatását a következőkép adja elő. Egy mahomed vallású zarándoktól Arabiában észrevette, hogy kecskéi a kávéboggyók élvezése után igen vidorak és élénkek levének, úgy hogy egész éjen át úgrándoztak s öklelőztek; mire ő azon gondolatra jött, hogy ezen boggyókból főzet italt, valahányszor az éjt neki és derisítének virrasztva s a teuplomban imák közt kellend töltenie.

Hogy mindazonáltal a kávé használata csak is az újabb idő szüleménye, kétségtelen.

Különfélek.

tól eltérő tartalma, a mennyiben felvilágosítást kíván a közönségnek nyújtani, ellenkezőleg azt koholmányokkal félrevezetni igyekszik, encm a következő felvilágosító sorok beklüdsére késztet.

Allítja Staudner, hogy visszautasítása az általa képviselt társaságnak a leobeniek fogadtatása alkalmával általa kutatni nem szándékolt okokból történt. — Történt azért, mert az akad. „Általános társulat és társaskör“ ifúságának a múlt tanévben a budapesti műegyetemi hallgatók fogadása alkalmával felajánlott részvételi szándéka az akkori „Olvasókör“, most hasonló tendenciájú csak nevet váltott kisebbség által visszautasított.

Tekintve azt, hogy eme társulat és ennek folyamánya a „Magyar társaság“ soha meg nem szűnt uton-ütfélen társadalmilag, valamint a sajtó útján társulataink hírvéret állhírek és ráfogásokkal aláásmi s így az által a metalan társulatunkban írányukban keletkezhetett barátságos érzelmelet csirájukban elfojtotta; kérdés támad, hogyan várhat ily eljárások után valaki lojalis magatartást a megsértett féltől, midőn megérkezett az alkalom a visszatörlásra?

Ha a „Magyar társaság“ elnöke a „Társaskört“ német érzelmeinek kiltája ki a közönség előtt, az lehet kortesfogás, vagy elnöki ténykedésnek általa talán fényesnek vélt eredménye, de nem igazság.

Társulataink, mint minden politikai szinezetet nélkülözök, egyaránt nyitvak minden magyar vagy idegen honpolgárnak ugyan, de mindig kiválólag magyar érzelmelek voltak és maradnak s nem mulasztják el soha se az alkalmat, midőn valami hazafíú celtét, vagy hazafias irodalmi vállalatot pártolni, segélyezni a magyar hazában szükségés volt, s teheték azok társadalmi motorok által, melyeket társulataink mozgásba hoztak.

Azon mérész és rágalmazó állítása ellen, miszerint társulatunk tagjai magyarul beszélni, ha tudnak is, nem akarnak, azon tényt hozhatom fel, hogy társulataink társalgási nyelve, kevés megszámlálható kivételekkel a magyar nyelv; s ezek is bár nem tudják, de megtanulni igyekeznek a haza nyelvét; erről pedig tanuságöt tehet bár ki is, ki társulati viszonyainkkal ismerős; tehát nincs oka Staudnernek az akademián ismeretes tények felett sajnálkozni, melyek legfeljebb saját agyában fogamzottak meg, de a valóságban nem létezhetek.

Az „Általános társulat“ és „Társaskör“ a leobeni vendégeket nem — Staudner ráfogása szerint — mint burschenschaftot, hanem mint idegen akademiáról jövő szaktársakat fogadta, s nem is szerepelt ott a „Társaskör“ mint burschenschaft, miután lényegében nem az; hanem akademiánk évszázados fennállása óta divó zások és szertartások és a collegialitást a hallgatók között első sorban fenntartó intézmény.

Staudner azon állítása, hogy a fogadás alkalmával a nemzeti zászló mellözésének oka a zespekies, szászok, oláhok és tótok e jelvény alatti kivonulásátóli vonakodásában keresendő, minden alapot nélkülözö ráfogás. Mert hazaárulókat társulataink kebelükben sohasem türtek meg; s különösen a zespekies voltak mindig azok, kik noha német ajkúak mindig első sorban küzdöttek a magyar haza érdekeiért s kiknek érzelmeiben a lángoló hazaszeretet mindig az első helyet foglalta el, s kiknek magyar érzelmeit Staudner elég rozszakarátú vlt kétségbe vonni.

Csak az utolsó órákban jutott néhányunk eszébe, hogy a fogadás alkalmával, miután az „Általános társulat“ zászlóval nem bir, kikölcsonzött nemzeti színű zászlókat használjuk. Ezen eszme felett keletkezett eszmecsere alkalmával ellenérvül az hozatott fel, hogy miután az „Általános társulat“ ily zászlóval nem bir, és egy társulat jelvényeül kölcsonzött zászló nem szolgálhat, s az idő rövidsége egy a társulat állásához és tekintélyéhez méltó jelvény beszerzését nem engedi; a fogadások a nemzeti színű zászló mellöztetett, miután magyarországban magától érthető dolog, hogy magyar akademia polgárai idegenek előtt csak is magyaroknak tűnhetnek fel. Azonban hasonló alkalom előfordulása eshetőségére, valamint a társulat méltó képviseletére megtétettek a lépések hazafias érzelmeinknek megfelelő társulati jelvény beszerzésére, miről a közel jövő bizonyságöt teend.

A mi pedig Staudner által „stajer színű“ zászlónak gúnyolt „Társasköri“ jelvényt illeti szolgáljon neki tudomásul, hogy eme színek, míg egyrészt a bányászat képviselői, másrészt történelmi hagyományok Mária Theresia akademiánk fenséges alapítója idejéből.

A statistikai adatokat illetőleg utalom Staudnert hü reporeihez alaposabb információért.

Végül pedig ne ringassa magát Staudner azon édes álomban, hogy ilyen és hasonló közleményei által dicsfényvel fogja magát környezni s még kevésbbé higyeje, hogy midőn az akademiái hallgatók egy nagy többségének önéretét egy akademiái hallgatóhoz nem illő lovagiatlan módon sárba tiporja, ez által akademiánk becsületét védelmezte.

Szócs Miklós,

az ak. általános társulat és társaskör elnöke.

Felölös szerkesztő és kiadó Roth Ferenc Selmezbányán. — Nyomatott Besztercebányán Machold F. nél.

— — Gázvilágításunk ügye. A vállalkozó az előbbi vállalkozó által megkezdett épületeket a már jóváhagyott tervek szerint azonban tovább építeni, mihelyt a vele kötött szerződés a ministeriumtól megérkezik. — A vételár felét 4000 frtot és a biztosítéköt 1000 frtot már letette a városi tanácsnál.

— — A körmozgányai önkéntes tüzöltö-egylet f. év jul. 3-án az alsó lövölde helyiségeiben sorsjátékkal egybekötött táncvigalmat rendez. A gyakorlat reggeli 7 órakor, a vigalom pedig d. u. 4 órakor kezdődik.

— — A helybeli hölygek által Deák Ferencz ravatalára gyűjtött pénzöl fenmaradt 45 ft 61 kr., mely összeg az adományozók kívánsága szerint közgyűlési intézkedés alapján az országosan létesítendő „Deák Ferencz emlékszóbor“ alapjára fog fordítani. — Az összeg azonban csak akkor fog elküldetni, ha ezen szóborra gyűjtött pénzalap országosan szervezve lesz.

— — Selmezb s Belabánya városok közgyűlése a tüzvész által okozott károk pótlására szánt gerhardféle alapöl 25 frtnyi segélyt engedélyezett a marosvásárhelyi tűzkárosultaknak.

— — A tűzörtányáról. A helybeli önkéntes tüzöltö-egylet mely eddigi kiadásait részben pentúra évi jövedelméböl, részben pedig városi közalapöl fedezte, a tüzöltök kiképezetése végett tornaházat (Steigerhaus) kíván építeni. — Az ehez megkívántató helyiség és 655 frtnyi segély iránt nevezett egylet a városi tanácshoz fordult. Bernhard Adolf tüzöltö-egyleti elnök úr különösen kiemeli azon fontos feladatot, melyet nevezett egylet a szendély- és vagyonbiztonság érdekében maga, elé tözött.

— — A lövöldéböl. F. hó 13-án Liszt Gusztáv főlövészmeister úr volt a jutalomdöl (Bestgeber), mely alkalommal 13 lövölött, 525 lövés esetl, melyek között 254 kör találatot. Az első éremet legötbb hámasra Mayer Frigyes, a másodikat a legötbb lövésre Ochtingend Ignác, a harmadikat Seidel Agoston és a negyediket Liszt Gusztáv urak nyerték.

— — A „Hon“-t, „Selmezb“-et és „Roth“-öt énekelte meg mult héten egy éjjel csavargó füzia troubadour német nyelven. A dics- (telen) ének szavai nem nyilvánosság el valók. Honról éneklés így fölnek lantosa? Ne ejtsd ki ajkadon annak nevét, melynek képe szivedben soha sem élt.

— — Magyar színészet Selmezb. Mult szóborban érkezett városunkba Tóth Jenő jól rendezett színtársulata, mely „Alfonz úr“-ral kezdte meg itt működését. Az első előadásra csekély számú közönség jelent meg; minek valószínűleg : az oka, hogy közönségünk későn értesült a társulat megérkezetről. Reményleni lehet azonban, hogy a pártolásra érdemes társulat ezután nagyobb számú közönség előtt adhatja válogatott darabjait.

— — Meghíusult párbaj. Mult pénteken két elkeseredett egyén tartott az „uj tó“ felé, hogy annak partján élethalálkarcöt vívjanak egymással. — A kiltözött helyre érve a segítök elővesz a sóval megtöltött pisztolyokat . . . de oh jeminil közböl csak az egyik bsz vitéznek a bátyja s . . . a párbaj meghíusult. A bajt vini szándékozók érdemlet büntetésben részesültek: az egyik a Cornelius Neposböl két caput betanulására ítéltették; a másik — mint mondják — özonnájátöl fosztatott meg. — Mindketten negyedik osztálybeli tanulók voltak.

Szerkesztői tizenetek.

Házassági ajánlat. Szivesen közlöm a lelvélen említett első és harmadik feltétel alatt. — A beklüdtö öszögek két harmada is elég.

69. szám.

Árverési hirdetmény.

A selmezbai kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik; miszerint Námészny János és Lup-ták Anna tulajdonához tartozó bakabányái 891. számú telekjegyzökönyvben foglalt és bemutatott térvázlaton elosztott s pedig:

3711/b	h. r. sz. a. rétböl	1100	ölnyi ter.	becsölve	350	ft.
3711/f	" " " "	1020	" " "	" "	315	"
3711/g	" " " "	861	" " "	" "	155	"
3888	hr. sz. a. Pavlovszka	névű föld	600	" " "	200	"
3901	" " " "	" " "	1200	" " "	350	"
4013/a	" " " "	Rosztai névű rét	1250	" " "	180	"

együttesen vagy egyenkinti elárvereztetésére I. határnapul 1876. Július 10-én és szükség esetében II. határnapul f. é. Augusztus hó 7. mindenkor reggeli 10 óra Uhliszkón helyszínen kítüzetik.

Erről venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy a 10% ovadék készpénzben vagy közfoglalmat képező értékpapirokban vagy elömutatóra szálló takarékpéztár könyvecskékekben letendő lézen.

Az erre vonatkozó árverési feltételek az eljáró bíróságnál megtekinthetök.

Egyszermind a hitelezök és netalántani igényt támasztók felhivatnak, hogy ebbeli igényeiket törvény értelmében bejelentsek.

Selmezbányán 1876. Június 16-án.

Kir. járásbíroság.